

Verslag Workshop 1: het nieuwe gebruik van de stad

Door: Theo de Bruijn, Saxion Hogescholen

Theo de Bruijn heet het grote gezelschap welkom en geeft aan dat we in deze workshop vooral het gesprek willen voeren met elkaar en nadenken over het nieuwe gebruik van de stad in termen van scenario's. Hij heeft drie vragen voor de zaal:

1. Wat hoopt u dat er gebeurt?
2. Wat vreest u dat er gebeurt?
3. Welke vragen (naar kennis) levert dat op?

Zijn collega bij Saxion *Rik Zeeuwen* zal de discussie volgen, de belangrijkste punten op een flip-over schrijven en hiervan straks plenair verslag doen.

Een beleidsadviseur van de gemeente Enschede hoopt dat de stad blijft leven, maar vreest leegstand. Daarom moeten we in de stad soepeler omgaan met functies en bezit (hindert daarbij). We moeten op zoek naar andere vormen, naar flexibiliteit. Vooral in de detailhandel is leegstand. Functies verdwijnen, maar daar komen gelukkig ook weer andere functies voor terug. We moeten het plaatje ombuigen. De crisis is in haar ogen vooral een sociaal probleem en vooral een probleem voor onze kinderen

De regiodirecteur Oost bij DHV denkt dat we eerst een stap terug moeten doen (bijvoorbeeld in het vastgoed en de grondeconomie) voordat we nieuwe welvaart kunnen bereiken. Geld uit deze sectoren moeten we teruggeven aan nieuwe ontwikkelingen en investeren in een duurzame samenleving. We moeten genoeg nemen met een lagere prijs, meer realistische ambities hebben en een pas op de plaats maken. Hij maakt daarbij een vergelijking met de Internet-bubbel van ruim 10 jaar geleden.

De projectleider Wonen zonder Zorgen van de gemeente Den Bosch heeft wat moeite met de discussie over het kapitalistische systeem. Ze hoopt vooral op de benutting van nieuwe technologieën voor de vitaliteit en de sociale cohesie in de stad. Dat betekent kijken naar nieuwe dingen, innovatie en naar oplossingen voor het tekort aan arbeidskrachten in de zorg en deze middelen inzetten voor welzijn. Ze vreest vooral dat het te traag gaat in de gemeente. Luisteren naar de behoeften van mensen vindt ze vaak een loze kreet. De mens staat centraal in de context van de stad, maar je kunt daarbij niet iedereen tevreden houden.

Een andere deelnemer heeft nieuwe hoop op het lef hebben tot sociale controle (betrokkenheid op de omgeving), bijvoorbeeld op dit moment durft niemand hangjongeren aan te spreken op hun gedrag. De programma manager van Woonbedrijf Ieder1 wil weten wat er met de stad gebeurt. Ze hoopt op de kracht van de stad, innovatie, nieuwe broedplaatsen, een tegendraadse vrijplaats, cultuur, de stad als aanjager en het benutten van de opvangkracht van steden. De stad is een te ruim begrip, dan wordt het zwemmen. Je moet niet denken in blauwdrukken, durven loslaten, maar wel faciliteren.

Een andere deelnemer legt de nadruk op het mooi maken van de stad, op de uitstraling waardoor het bezoekers aantrekt. Maar dat is niet genoeg. De stad moet zich onderscheiden, exclusief maken, zorgen voor uniciteit. We moeten teruggaan naar de identiteit van de stad. Nu doen we allemaal

hetzelfde en concurreren met elkaar. Een voorbeeld van identiteit is een aardige stad zijn voor de bevolking, een gemoedelijke stad. Denken vanuit groei is het oude denken, we moeten naar een kwalitatieve verbetering.

Frank van Dam (Planbureau voor de Leefomgeving) vraagt zich af of dit werkt. Helpt het de concurrentiekracht? Je kunt volgens hem twee kanten op redeneren. Je kunt de woningprogrammering of regionaal regelen of er via concurrentie voor zorgen dat de steden hun best doen. *Theo de Bruijn* merkt op dat concurrentie vaak met inefficiëntie wordt geassocieerd, maar er zijn ook andere meningen. Dit is dus een kennisvraag. Steden kun je ook als een versterking van elkaar zien, bijvoorbeeld Arnhem en Nijmegen binnen het KAN.

Een vertegenwoordiger van de gemeente Deventer ziet de stad als een levend iets. Zorg voor een nieuw elan, stop er jeugd in, geef het meer energie en laat de stad ook groeien. Zorg voor een toekomst voor de studenten in de stad, via betaalbare woningen (bijvoorbeeld boven winkels). In Groningen blijven veel studenten hangen.

Een adviseur van de provincie Overijssel hoopt dat de recessie (het 'doormodderen') nog even doorgaat, want er zit nog veel 'lucht' in de grond en de gebouwen. Daardoor moet je breder kijken. Een voorbeeld zijn de vele initiatieven op het gebied van duurzaamheid in de stad. De markt doet in dat opzicht zijn werk. Je moet ook kijken naar over 30 jaar, met nieuwe verdienmodellen en andere vormen van waardecreatie. Dat kan door het creëren van een fonds voor innovatie, bijvoorbeeld voor duurzame energie.

Een vertegenwoordiger van de gemeente Almelo wil graag nog een aspect toevoegen, namelijk de afhankelijkheid van de stad van de directe omgeving. Het landschap heeft een andere waarde en dat moet je als potentie meenemen, ook als drager van identiteit. De vrees is dat er niet zorgzaam met het landschap wordt omgegaan. De stad heeft baat bij een goed platteland. Via ruilhandel kunnen beide toch vitaal blijven. Daar staat tegenover dat bezittingen lastig zijn. Iemand anders brengt dat tegenin dat onder bezittingen ook de sociale partners vallen, die meehelpten aan oplossingen, bijvoorbeeld het bevorderen van de sociale stijging. Belangrijk is ook het hebben van een creatieve klasse, die dingen verzint.

Een discussiepunt is of de overheid de regie in handen moet houden of uit handen moet geven aan de bewoners. De gemeente Deventer vindt dat binnen haar wijkaanpak de kracht van de overheid moet blijven, maar dat de gemeente wel meer ruimte moet creëren voor bewoners, bijvoorbeeld voor het eerdergenoemde punt van de huisvesting van studenten. Het is belangrijk dat de oude generatie investeert in de nieuwe generatie. Iemand vraagt zich af of het niet allebei kan (de regie in handen houden en uit handen geven). Een ander vindt dat het niet kan. Er gebeurt al zoveel zonder dat er een overheid aan de pas komt. Het beleidsdenken van de overheid is te beperkend, er zijn zoveel meer andere oplossingen. Daar wordt aan toegevoegd dat verschillende taken van de overheid elkaar ook kunnen bijten.

Een deelnemer aan de workshop wil het beeld verrijken door te kijken naar België. In Antwerpen heeft men strategisch geld gestopt in het Stadsmuseum aan de Stroom. Men accepteert er grote verschillen in leefbaarheid en laat meer over aan de dynamiek. Belangrijk voor de ruimtelijke kwaliteit is ook de 'fun factor' (het favoriete plaatje van Theo de Bruijn is dat van feestende mensen) en het zoeken naar creativiteit in de oplossingen.